



Subtilumos

david foenkinos

TYTO  ALBA

foenkinos david
subtilumas

Romanas

Iš prancūzų kalbos vertė

Akvilė Melkūnaitė

VILNIUS 2010

Natali buvo ganėtinai kukli (taip šveicarai supranta moteriškumą). Paauglystę išgyveno be traumų: visada eidavo per pėsčiųjų perėjas. Būdama dvidešimties ateitį įsivaizdavo kaip dosnų pažadą. Ji mėgo juoktis, skaityti. Ir viena, ir kita retai vykdavo vienu metu, nes jai labiau patiko liūdni pasakojimai. Literatūra, jos nuomone, buvo nepakankamai konkretu, tad nusprendė studijuoti ekonomiką. Po svajoklės išore miglotiems dalykams vietos nebeliko. Ji valandų valandas su keista šypsena veide stebėdavo Estijos BVP kreivės svyravimus. Tuo metu, kai jau aušo suaugusio žmogaus gyvenimas, kartais prisimindavo vaikystę. Kelias laimingas akimirkas iš kelių įvykių, visada tas pačias. Ji bėga paplūdimiu, lipa į lėktuvą, miega tėvelio glėbyje. Tačiau neįsivaizdavo jokios nostalgijos. Niekada. O Natali atveju tai gana retas dalykas.*

* Visoms natali dažnai būdingas stiprus polinkis į nostalgiją. (*Aut. past.*)

Dauguma porų dievina prasimanyti visokių istorijų, tikėti, kad jų pažintis apgaubta išskirtinumo šydo, todėl nesuskaičiuojama daugybė pasakojimų, nors sąjungos sudaromos kuo kasdieniškesniu būdu, dažnai būna papildoma aplinkybėmis, vis dėlto suteikiančiomis kad ir trumpuotę palaimą. Pasirodo, egzegezės mes siekiame visur.

Natali ir Fransua susipažino gatvėje. Vyriui užkalbinti moterį – visada subtilus dalykas. Ji, žinoma, pagalvoja: „Gal jis visą laiką taip elgiasi?“ Vyrai dažniausiai sako, kad tai pirmas kartas. Atseit staiga juos persmelkė neregėta malonė ir padėjo įveikti įprastą drovumą. Moteris nesvarstydamos atšauna, kad neturi laiko. Natali šios taisyklės nesulaužė. Atrodė kvaila: neketino nieko svarbaus veikti ir jai patiko mintis būti štai taip užkalbintai. Niekas niekada to neišdrįso. Ji keliskart savęs klausė: gal esu labai susiraukusi ar pernelyg lėta? Viena draugė jai buvo sakiusi: niekas tavęs neužkalbins, jei atrodysi kaip lekiančio laiko persekiojama moteris.

Jeigu vyras užkalbina nepažįstamąją – tai vien tam, kad sakytų jai gražius dalykus. Ar atsirastų toks vyras kamikadzė, kuris sustabdytų moterį ir jai išklotų: „Kaip galite avėti šituos batus? Jūsų suspausti nykščiai kenčia kaip gulage. Gėda, jūs esat Stalinas savo pėdoms!“ Kas

galėtų taip pasakyti? Tikrai jau ne Fransua, nes jis išmintingai pasirinko komplimentus. Jis stengėsi apibūdinti sunkiausiai iš visų apibūdinamą dalyką: nerimą. Kodėl užkalbino ją? Ypač dėl eisenos. Fransua pajuto kažką nauja, beveik vaikiška – tarsi kelio girnelių rapsodiją. Ji skleidė kažkokį jaudinantį natūralumą, judesių grakštumą, ir jis pagalvojo: ji kaip tik ta moteris, su kuria norėčiau praleisti savaitgalį Ženevoje. Tad sukaupe visą drąsą – tą akimirką jos norėjo turėti kokius keturis kartus daugiau. Svarbiausia, kad jam tai buvo iš tikrųjų pirmas kartas. Čia ir dabar, ant šito šaligatvio, jie susitinka. Visiškai klasikinė įžanga, dažnai lemianti pradžią įvykių, kurie vėliau būna jau nebe tokie klasikiniai.

Jis išlemeno pirmuosius žodžius ir netikėtai viskas ėmė klostytis kuo sklandžiausiai. Jo žodžiai liejosi be patoso, bet iš labai jaudinančios nevilties. Tokia jau yra paradoksų magija: kuo padėtis buvo nejaukesnė, tuo jis elgėsi elegantiškiau. Po trisdešimties sekundžių jam net pavyko priversti ją nusišypsoti. Anonimiškumas įtrūko. Ji sutiko išgerti kavos. Jis suprato, kad ji nė kiek neskuba. Jam atrodė keista štai taip praleisti valandėlę su moterimi, kuri ką tik pateko į regėjimo lauką. Jis visada mėgo žiūrėti į moteris gatvėje. Prisiminė, kad buvo romantiškas paauglys, sekantis paskui mergaites iš gerų šeimų iki pat jų buto durų. Būdavo, persėda į kitą metro vagoną, kad atsidurtų šalia keleivės, kurią jau iš tolo būdavo pastebėjęs. Jis klausė juslių diktato, tačiau

vis tiek išliko romantiškas vyras, manantis, kad moterų pasaulis gali tilpti vienoje moteryje.

Paklausė, ką ji gersianti. Jos pasirinkimas bus lemiamas. Jis pagalvojo: jeigu užsisakys kavos be kofeino, atsistosisiu ir išeisiu. Per tokį susitikimą žmogus neturi teisės gerti kavos be kofeino. Tas gėrimas labiausiai iš visų netinka gerti draugijoje. Ne ką geriau būtų ir arbata. Žmonės ką tik susipažino, ir iškart juos ims gaubti minkštokas kokonas. Galima numanyti, kad sekmadienio popietes leisite žiūrėdami televizorių. Arba blogiau: pas uošvius. Taip, arbata – tai neišvengiamai sutuoktinio tėvų namų atmosfera. Tai ką? Alkoholio? Ne, tokią valandą būtų negerai. Moters, kuri staiga nei iš šio, nei iš to ima gerti, galima ir išsigąsti. Netiktų net raudonojo vyno taurė. Fransua laukė, kol ji išsirinks, ką gerti, ir toliau tyrinėjo skystą pirmąjį moters sukeltą įspūdį. Kas dar liko? Kokakola arba kitas gazuotas gėrimas... ne, tai neįmanoma, visai nemoteriška. Dar ir šiaudelio galėtų paprašyti, jeigu jau taip. Pagaliau jam dingtelėjo, kad gerai būtų sultys. Taip, sultys tai simpatiška. Miela ir ne per agresyvu. Gali nujauti švelnią, darnios sielos merginą. Bet kokios sultys? Įprastų geriau jau vengti: tokios kaip obuolių ar apelsinų – pernelyg nuvalkiota. Reikia būti šiek tiek originaliam, bet ir ne ekscentriškam. Papajos arba gvajavos baugina. Ne, geriausia pasirinkti ką nors per vidurį, pavyzdžiui, abrikosus. Štai, kaip tik. Abrikosų sultys – nuostabu. Jeigu išsirinks jas, aš ją vedu, pagalvojo Fransua. Kaip tik tą akimirką Natali pakėlė



Jo galvoje nepaliamojamai sukosi bučinio scena. Jo prisiminimuose ji jau buvo virtusi kultiniu filmu. Pagaliau jis atrakino buto duris, ir svetainė, palyginti su troškimu gyventi, pasirodė gerokai per ankšta.

Jaunas prancūzų rašytojas Davidas Foenkinosas (g. 1974 m.) – vienas iš talentingiausių savo kartos rašytojų, o gerbėjų nuomone – pats talentingiausias. D. Foenkinosas yra parašęs daugiau kaip dešimt romanų, be „Subtilumo“, lietuviškai išleistas ir jo romanas „Ištikus laimei“.

„Subtilumas“ – romanas apie meilę ir moteriškumą, apie stebuklingą vieno bučinio galią. Tai grakšti ir neįprasta, švelnaus humoro ir gilių įžvalgų prisodrinta istorija apie keistai besiklostančius santykius tarp vyro ir moters, apie kuriuos įprasta sakyti „ne pora“.

Pagrindinė knygos veikėja gražuolė Natali po vyro žūties išgyvena didelį skausmą. Ji pasineria į darbą ir laimingos praeities prisiminimus. Viršininko merginimosi stengiasi nepastebėti. Tačiau kartą tarsi iš gailėsčio pabučiuoja savo kolegą – nerangų ir nelabai išvaizdų švedą. Ir keistuolis kolega, atgijęs lyg stebuklinėje pasakoje, atsargiai ir subtiliai padeda grįžti į gyvenimą ir Natali.

„Subtilumas“ yra pelnęs keletą solidžių Prancūzijos literatūrinių premijų ir išleistas milžinišku tiražu. Romaną išsivertusios daugiau kaip 15 šalių. Vilniaus knygų mugėje viešėjęs autorius teigė, jog lietuvių leidėjai buvo antrieji.

Pagal šį romaną 2011 m. Davidas Foenkinosas su broliu pastatė to paties pavadinimo filmą, kuriame vaidina dvi šiuolaikinio kino žvaigždės – Audrey Tautou ir François Damiensas. Debiutinis autorius filmas nominuotas „Cezariu“ už geriausią scenarijų.

